

Proloog

De selectie

‘Oké. Wie is de volgende?’ Twee mannen in uniform bestudeerden de video vol aandacht.

Een man met dunne benen in een zwarte spijkerbroek en een zwart colbertjasje zwalkte over het cirkelvormige rode tapijt. Hij gebaarde heftig met zijn armen en richtte zich steeds weer naar een ander gedeelte van zijn publiek. Nauwelijks zichtbaar was een microfoontje met transparante tape tegen zijn wang geplakt. Op het moment dat de camera wisselde naar een lager standpunt, kwam een gedeelte van de projectie achter de rug van de man in het zicht. “Nieuwe procedures voor het debuggen van kwantumsoftware door Tobias Tolvanen” was de titel van de presentatie. Alleen de eerste rijen waren zichtbaar, maar daarachter in het donker bevonden zich nog talloze stoelen met aandachtig luisterende wetenschappers en programmeurs. Tobias presenteerde zijn verhaal gedreven en het publiek luisterde in stilte.

‘Waarom juist hij?’

De luitenant telde de eigenschappen af op zijn vingers. ‘Hij bevindt zich in de voorhoede van het kennisgebied in software voor kwantumcomputers én voor kunstmatige intelligentie. Hij

ontwikkelde zijn eigen programmeertaal, alleen maar omdat hij vond dat de bestaande talen niet voldeden. Hij heeft een uitzonderlijk geheugen voor getallen.'

Het voorhoofd van de luitenant was bedekt met een enkel plukje haar; de rest zat op zijn achterhoofd. Zijn donkere wenkbrauwen bogen zich naar zijn ogen alsof hij constant tegen de zon in keek. Om zijn mondhoek speelde een lachje, maar het was spotrend, niet geamuseerd. 'Tolvanen kan blijkbaar onmogelijke software decoderen.' Het was duidelijk dat zijn luitenant de logica van de man op het scherm niet kon volgen.

'Oké, de kennis heeft hij wel. Hoe zit het met zijn sociale leven?' vroeg de generaal.

Hij was kort gekapt met grijzende slapen en bezat een strenge, vragende blik. Een lange, tengere gestalte onberispelijk in het uniform met talrijke felgekleurde onderscheidingen onder het wapen op zijn borst.

'Welk sociaal leven? Hij heeft ouders die hij zelden ziet, een broer die maar af en toe contact met hem zoekt. Hij heeft nog een vriendin. Verder verdiept hij zich uitsluitend in zijn werk en houdt hij alleen contact met andere wetenschappers en programmeurs in het vakgebied. Het is hard werken om bij te blijven in die specialismen, de ontwikkelingen gaan heel snel. Hij slaapt lang uit, werkt tot diep in de nacht met verschillende computers. Hij heeft geen tijd om sociaal met mensen om te gaan en heeft een hekel aan de sociale media. Niet de meest interessante individu om een tijdlang te schaduwen.' De luitenant hief verontschuldigend zijn schouders op.

'En die vriendin?'

'We zijn haar aan het bewerken. Ze zal op korte termijn inzien dat het geen leven is met deze man. Ik geef het nog een paar dagen, als het hem meezit.'

‘Dan is het goed. Zo’n relatie kunnen we niet gebruiken,’ zei de generaal. ‘Is hij gemakkelijk te benaderen?’

‘Hij geeft deze week een praatje op het World Advanced Software Conference in Den Haag. We houden hem in de gaten en spreken hem achteraf aan.’

‘Oké. Dan wordt dit onze softwarespecialist. Breng ze allebei maar binnen, dan ga ik nu met de ingenieur praten.’ De generaal sloeg de luitenant op de schouder en marcheerde weg.

1

Het sociale leven

‘Ik moet deze presentatie afronden. Anders sta ik morgen met een bek vol tanden. Het is dan wel geen TED-talk, maar er zullen zeker vakbroeders zijn die stomme fouten aan de kaak stellen als ik ze er nu niet uit haal.’ Tobias Tolvanen bleef geconcentreerd naar zijn computerscherm kijken.

Lukas opende de koelkast en schonk zichzelf het laatste restje frisdrank in. Zijn oudere broer zou het niet voor hem doen. Ondanks het donkerblauwe kleurenschema van de software, was het licht van het computerscherm het felste in de hele kamer. Het scheen over rondzwervende kleren, resten van haastige ontbijten, lunches en diners in de verpakkingen waarmee ze aan de deur bezorgd waren en wat karige meubels die Tobias bij het grof vuil weghaalde, omdat hij vond dat ze nog prima functioneerden.

‘Oké,’ zei Lukas. ‘Een andere keer dan. Wanneer ben je klaar met die presentatie in Den Haag? Dan doen we daarna een borrel. Er zijn toch wel cafés in de buurt van het World Forum?’

‘Vast wel, maar ik kom daar niet zo vaak, dus ik weet er geen. Zoek jij dat een keer uit?’

‘Ik kijk wel even of een van mijn onlinevrienden onlangs in die

buurt is ingecheckt. Dan kan ik hem vragen om zijn feedback en hebben we binnen de kortste keren een leuke tent te pakken.'

'Heb jij onlinevrienden in Den Haag dan?' Tobias wierp een korte blik op zijn broer, die op de armleuning van de armzalige bank achter hem was gaan zitten en slokjes van zijn frisdrank nam.

'Over de hele wereld, broertje,' antwoordde Lukas.

Tobias trok zijn lippen samen en schudde langzaam zijn hoofd.

'Wat? Onlinevrienden zijn ook vrienden. Juist bij dit soort vragen kunnen ze je heel goed helpen. Het delen van informatie is...'

'Jaja,' onderbrak Tobias. 'Je hebt ze nog nooit gezien en tóch noem je ze vrienden. Vrienden zijn mensen waarmee je samen dingen doet. In het echt, niet online. De rest is allemaal flauwekul.'

'Oh, met wie doe jij samen dingen in het echt? Als ik je niet af en toe aan je haren bij die computer wegsleepte, zat je op een gegeven moment aan die stoel vastgeplakt. Dat is toch ook niet bepaald een enerverend sociaal leven? Je gaat niet eens af en toe bij pa en ma langs.'

'Ik ga niet prat op een rijke vriendschare,' zei Tobias. 'Maar die Facebook-vrienden van je zullen nooit in levenden lijve opdraven als je samen wat wil ondernemen. Iedereen heeft zijn eigen perfecte leventje. Iedereen maakt alleen selfies, om aan de rest van de wereld te bewijzen dat ze het zo geweldig hebben. En pa en ma hebben zó'n burgerlijk bestaan dat het me tegen de borst stuit. Hun gebrek aan ambitie is deprimerend. Willen die mensen écht niets meer? Ik ben in ieder geval eerlijk. Ik heb mijn werk achter de computer en spreek mijn vakbroeders over de laatste ontwikkelingen in de wetenschap. Niet van die sociale gebakken lucht.'

'Ondanks alles houden je ouders nog steeds van je. Als ik op visite ga hebben ze het altijd over je. Trouwens, ook in online contacten worden resultaten geboekt. Jij kan zonder e-mail ook niet al je "vakbroeders" bereiken'